

Sukoró, avagy egy populista hecckampány anatómiája

„Újságírói kérdés: Lesz Sukorón kaszinóváros? Hátározott igent vagy nemet vár a közvélemény.

Orbán Viktor válasza: Az egy halott ügy. Már legfeljebb a bűnügyi krónikákban találkozhatnak vele.”¹

Választásokra időzített botrány. A 2010-es országgyűlési választásokat megelőzően korábban sohasem látott arányban és mértékben került a korrupció ügye a média-nyilvánosság középpontjába. A szinte napi rendszerességgel felröppenő hírek, nyilatkozatok között kiemelkedően fontos volt az ún. sukorói kaszinó-beruházás körül kialakult hangzavar, amely egyszerre érintette Gyurcsány Ferenc korábbi, és Bajnai Gordon aktuális miniszterelnököt, rajtuk keresztül pedig a kormányt, a pénzügyminisztériumot és az MNV Zrt.-t. Bizonyos, hogy ez ügy is hozzájárult ahhoz, hogy a választásokon a Fidesz kétharmados többséget szerzett. A rendszerváltás óta **először fordult elő, hogy az ügyészség a privatizációs szervezet tevékenysége kapcsán egy volt miniszterelnök ellen közvetve és közvetlenül nyomozást folytasson, majd az eljárás során formálisan is meggyanúsítson.**

Valójában, mint majd látni fogjuk, a Gyurcsány Ferenc ex-miniszterelnök ellen 2011 tavaszán megfogalmazott ügyészségi gyanúsítás csak áttételesen kapcsolódott a privatizációs szervezet tevékenységéhez. A gyanú alapja az volt, hogy kormányfőként rendeletet adott ki a kaszinó-projekt kiemelt beruházásként való kezelésére, és ezt állítólag nem kellő körültekintéssel és előkészítéssel tette.

Telekcsere és koncessziós szerződés. A King's City fantázia néven reklámozott beruházásra Ronald S. Lauder és Fred H. Langhammer irányításával egy nemzetközi befektetőcsoport készült - vélelmezhetően legalább 2006 óta. Terveik szerint 2011 közepére Sukorón hat csillagos turisztikai és szórakoztató komplexum, benne golf-pálya, fedett sí- és korcsolypálya, valamint egy I. osztályú játékkaszinó jött volna létre Budapesttől félórányi autótávolságra. A létesítmény a maga nemében a legnagyobb lett volna egész Európában.² Hogy érzékelnünk tudjuk a projekt nagyságrendjét: az 1,4 Mrd € költségvetésű turisztikai beruházás közel kétszer nagyobb volument jelent, mint a 800 millió €-s kecskeméti Mercedes-gyár építése, és a létesülő munkahelyek száma is 40%-kal nagyobb lett volna.

¹ A Fejér Megyei Hírlap exkluzív interjúja Orbán Viktor miniszterelnökkel. Véletlen módon Sukoró- ügyben a kormányfő személyesen is érintett, mert mint az interjúban maga is hangsúlyozta, „én a Fejér megyei választók szavazatai alapján jutottam a parlamentbe, ez pedig egy olyan kötelezettség, amelytől nem lehet, de nem is akarok szabadulni. Ez az én megyém, én itt születtem, ezért érzelmileg is elfogult vagyok”. www.fmh.hu, 2010. szept. 4.

² A befektetők egy-egy 11 perces angol és magyar nyelvű reklámfilmbe mutatták be terveiket az üzleti világnak és az érdeklődőknek. Ezt az anyagot feltették a YouTube-ra is http://www.youtube.com/watch?v=ImO1DEbY_mc

KI MŰKÖDTEHET KASZINÓT MAGYARORSZÁGON?

Tíz évvel a rendszerváltás előtt, 1980-ban nyílt meg Magyarországon az első kaszinó a *Danubius* szállodalánc vegyesvállalataként a Budavári Hilton tetőteraszán. Ezt később továbbiak követték – minden esetben egyedi pénzügyminiszteri engedély alapján. A rendszerváltás követő első évtizedben Magyarországon gyorsan nőtt az 1991. évi szerencsejáték-törvény alapján létrehozott, koncessziós engedéllyel rendelkező kaszinók száma. 1992-ben 21 kaszinó osztozott a piacon. A piac konszolidációja 1999-ben kezdődött, amikor a Pénzügyminisztérium maximálta a kaszinók számát. 2000-re már csak 9, 2006-ra 6, 2011-re már csak 3 II. osztályú kaszinó maradt a piacon: két budapesti – a Tropicana és a Las Vegas Casino –, illetve a soproni. A történetet megelőzően ún. I. osztályú kaszinó egyáltalán nem volt Magyarországon. A jogszabály szerint az I. kategóriás kaszinót legalább 1 Mrd Ft alaptőkével rendelkező cég működtethet, a kaszinóban pedig legalább 1000 játékautomatának és 100 játékasztalnak kell lennie.

Lauder neve jól ismert Magyarországon. Egyik nagyszülője magyar volt. Szülei alapították az Estée Lauder kozmetikai világcéget, ő maga köztisztviselőként kezdte pályáját. 1990-ben ment át az ületi életbe, több sikeres és sikertelen magyarországi befektetése is volt.³ Ő alapította a budapesti Lauder iskolát. 2007-ben Laudert megválasztották a Zsidó Világszövetség (World Jewish Congress) elnökének. Az amerikai és német útlevéllel rendelkező Langhammer neve kevésbé ismert. Ő – egyszerűen fogalmazva Lauder jobb keze, az Estée Lauder csoport elnöke, tovább igazgatósági tagja a Walt Disney csoportnak. A történet harmadik szereplője, Joav Blum, izraeli-magyar kettős állampolgár, sokéves magyarországi tapasztalatokkal rendelkező ingatlan-befektető, akinek az volt a fő feladata, hogy saját kockázatára vásárolja meg az építéshez szükséges ingatlant és intézze a koncessziós pályázat ügyeit. Tekintettel a magyar földtörvényre, amely sem külföldiek, sem gazdasági társaságok számára nem teszi lehetővé a termőföld-vásárlást, a projekt megvalósíthatósága szempontjából nagy jelentősége volt annak, hogy Blum magyar állampolgár.

A befektetők terveikről először 2007-ben tájékoztatták az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztériumot, majd 2008 februárjában a Pénzügyminisztériumot is. Eredetileg nem a Velencei tó partján, hanem másutt, Pest megyében épült volna fel a King's City, közel a budapesti autópályákhoz és a Ferihegyi repülőtérhez is. Ezért vásárolt Blum egybefüggő ingatlanokat Albertirsa és Pilis községek környékén. Az a tény kezdettől fogva ismert volt, hogy a Pest megyei telkek a jogerős építési engedéllyel rendelkező és európai uniós támogatással megépülő M4-es autópálya nyomvonalába estek, de ezt a befektetők inkább előnynek tekintették, és feltehetően készen voltak arra is, hogy a későbbiekben az államnak eladják az autópálya-építéshez szükséges telekrészeket. Az viszont csak később vált egyértelművé, hogy a Közép-Magyarországi régióban egy konkurens projekt nyerte el a koncessziós engedélyt, egy második kaszinó működésére a törvény nem ad lehetőséget. Így merült fel a Budapesttől ugyancsak nem távoli Sukoró, amely a regionális felosztásban máshova tartozik, és ahol még senki sem vásárolta meg a koncessziós engedélyt.⁴

Ebben a helyzetben kapóra jött a King's City jogászainak, hogy a hatályos törvények szerint minden ingatlantulajdonosnak joga van nem egyetérteni az állam részleges kisajátítási ajánlatával, és azt kérni, hogy az állam vagy az egész területet vásárolja meg, vagy ajánljon fel azonos értékű csereingatlant. Így került tehát a képbe 2008 tavaszán, csere-lehetőségként a 20 különböző telekkönyvi számon bejegyzett, az M7-es autópálya közelében fekvő,

³ A földi sugárzású kereskedelmi televíziózás beindulásakor – az RTL Klub és a TV2 mögött - Lauder volt a hoppon maradt harmadik pályázó (→9.7).

⁴ „Az albertirsa-i területet jóval a Pest megyére vonatkozó koncessziós pályázat kiírása előtt vettük meg, ám azon a pályázaton nem vettünk részt. Ekkor került a képbe Sukoró.” – nyilatkozta erről a dilemmáról később a projekt magyarországi képviselője. *NSZ*, 2008. aug. 29.

összesen 70 hektár ingatlan, amely az MNV Zrt. kezelésében volt⁵, s amelyekért cserébe Joav Blum 3-szor annyi, 183 gyümölcsös-szántó minősítésű termőföld területet ajánlott. A 70 hektáros terület a Velencei tótól északra helyezkedik el, a történelmi hírnévvel és ismertséggel⁶ rendelkező Sukoró község külterületén. Az MNV Zrt.-t a Pénzügyminisztérium utasította a telekcsere lebonyolítására, miután a befektetők 2008. május 21-én és május 26-án tárgyaltak Gyurcsány Ferenc miniszterelnökkel és a kormány más illetékeseivel. Ezt követően hamarosan, 2008. július 30-án létre jött a Magyar Állam és Joav Blum közötti csereszerződés⁷, és másnap Blum új tulajdonjoga is bejegyzésre került.

Nem sokkal később, a 70 hektár mellé Blum további ingatlanokat is vásárolt. Egyrészt egy 2 hektárnyi területet a helyi önkormányzattól⁸, másfelől telek-szomszédjaitól megszerzett további 8,5 hektárt. Igaz, ez utóbbi esetben nem a tulajdonhoz jutott hozzá, de megszerezte a földek használati jogát. Figyelemre méltó, hogy ezek a telekszomszédok – mint azt a Magyar Narancs oknyomozó újságírója feltárta - többségükben jól ismert, Fidesz-közeli üzletemberek, illetve Orbán Viktorhoz közelálló személyek, mint például Madarász László, akivel az Orbán-családnak közös szőlőbirtoka van, illetve az ugyancsak üzlettárs Kékessy Dezső fia.⁹ Bár a kiegészítő ingatlan szerzésre vonatkozó jogi konstrukció egyelőre ismeretlen, okkal feltételezhető, hogy a telekszomszédok azért nem kívánták eladni a telkeiket, mert arra számítottak, hogy az üdülőkompexum felépülése után az ingatlan árak sokkal magasabbak lesznek. Ezek a lépések egyébként azt is jelzik, hogy Joav Blum egyáltalán nem volt járatlan a hazai politikai-üzleti viszonyokban. Tudta, hogy érdemes jó viszonyt ápolni a mindenkori ellenzék reprezentáns üzleti köreivel és a helyi önkormányzattal is.

A gyors kezdetekhez képest meglehetősen lassúsággal és körülményes módon, másodszori nekifutásra, csak 2009. február 10-én írta ki Veres János pénzügyminiszter a Közép-dunántúli régió egészére vonatkozó szerencsejáték működtetési koncessziós pályázatot. A hatályos törvény szerint ugyanis a koncessziós pályázat kiírása előtt a Pénzügyminisztériumnak meg kellett szereznie a régió valamennyi (133) önkormányzatának hozzájárulását is. Meg is kapták – de ez időbe telt.¹⁰ Az eredményhirdetésre 2009 októberének első napjaiban került sor. Mint egyedüli pályázó, a sukorói befektetőket képviselő KC Bidding Kft. lett a 20 évre szóló koncesszió tulajdonosa.¹¹ Velük már az új pénzügyminiszter, Oszkó Péter írta alá a koncessziós szerződést. De addigra - mint majd látni fogjuk - minden megváltozott a projekt körül.

⁵ Tulajdonjogilag a helyzet ennél egy fokkal bonyolultabb volt, miután a szóban forgó 20 darab, teljes mértékben használaton kívüli ingatlan nem az MNV Zrt., hanem két költségvetési intézmény és egy MNV Zrt. tulajdonában álló társaság, a *Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ*, a *Vadex Mezőföldi Zrt.* és a *Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi igazgatóság* vagyonezében volt a telek-csere szerződés aláírásakor. Ennek – egyebek között – azért is van jelentősége, mert az ingatlanok darabszám szerinti nagyobbik hányada korábban a KVI-hez tartozott, míg a kisebbik része a Nemzeti Földalaphoz. Mint arra az MNV Zrt. által az ÁSZ-nak megküldött észrevétel utal, e két kategóriára eltérő szabályok voltak érvényesek a tranzakció idején. A csere során végül is a magyar államhoz több termőföld került, mint amennyit a Nemzeti Földalap korábban birtokolt. Ld. ÁSZ (2009) I. sz. Melléklet 28-30. o.

⁶ Mint azt középiskolában minden magyar diák megtanulta, a pákozdi-sukorói csata az 1848–49-es forradalom és szabadságharc jelentős eseménye volt. Az 1848. szeptember 29-én a Velencei-tótól északra vívott küzdelemben a magyar sereg vereséget mért a Jellasics horvát bán által vezetett seregre.

⁷ Blumot a szerződésben megbízottként egy szombathelyi ügyvéd képviselte.

⁸ Ld. a helybéliek 2009. okt. 12-i keltezésű nyílt levelét a polgármesterhez. <http://kuruc.info/r/2/48359/>

⁹ *MaNcs*, 2009. márc. 26.

¹⁰ *MaNcs*, 2009. márc. 26.

¹¹ A KC Bidding Kft. 75%-ban egy ingatlanfejlesztő cég (Vigotop) 25%-ban egy kaszinó-üzemeltetésre szakosodott vállalkozás, a Trans World Corporation csoporthoz tartozó American Chance Casinos tulajdonosa. http://www.casinointernational-online.com/news/fullstory.php/aid/1234/200-table_casino_planned_for_Hungarian_lake_resort.html

Indulnak a tiltakozások. Az országos sajtóban a projekt elleni, **nyíltan antiszemita média-támadás** 2008 végén kezdődött. A Magyar Nemzet első írása november 28-án jelent meg¹², s ezt követte 10 nappal később az „Igen, felvásárolják Magyarországot! Újabb hazai föld került izraeli kézbe” címmel megjelent írás a Kuruc.info hírportálon. A cikk címe utalás arra a félrefordításon és rosszindulatú értelmezésen alapuló rémhírré, miszerint 2007. október 10-én, egy Tel-Avivban rendezett gazdasági fórumon Simon Perez izraeli államelnök azon tréfálkozott, hogy sikeres izraeli cégek „felvásárolják” Manhattant, Lengyelországot és Magyarországot.¹³

A következő hónapokban megjelent cikkekben azután az antiszemita érvek és célzások mellett vagy azoktól teljesen függetlenül a legkülönfélébb – részben alaptalan, részben egymást is kizáró - **szakmai ellenérvek** is megfogalmazódtak:

- Környezetvédelmi szempontból különösen értékes területről van szó¹⁴, a hatályos környezetvédelmi jogszabályok tiltják a fejlesztést az adott területen¹⁵.
- A konkrét tartalomtól függetlenül is elfogadhatatlan, hogy a mindenkori kormány egyes nagy beruházási projekteket kiemelt módon kezel, és ezzel csökkenti a civil mozgalmak beavatkozási lehetőségét.¹⁶
- Sem a Velencei tó partján, sem másutt Magyarországnak nincs szüksége „gigantikus építkezésekre”, a jövő a szelíd turizmusé, a vidéki vendéglátásé. Az előbbi álláspontot a

¹² Az írás címe: „Kaszinóközpont a tó partján? A vagyonkezelő segített · Külföldi kézbe vándoroltak Velencei-tó melletti birtokok.”

¹³ 2008. dec. 3. <http://kuruc.info/r/7/31553/>. Ugyanezzel a Perez-történettel indította és zárta 2009. szeptember 20-án sugárzott dokumentum-filmjét az Echo TV, is a Bayer Zsolt *Mélymagyar* című műsorának keretében. Jeleniczki István: Álom Izraelből c. filmje később felkerült az internetre is. A filmben az idő 90%-ában Bencze Izabella, szakszerűen, dokumentumokkal alátámasztva, részletesen ismerteti és kommentálja a beruházás történetét. Mint minden óvatos jogász Bencze is úgy érvelt, hogy valamennyi bíráló és/vagy elítélő megállapítását feltételes módban fogalmazta meg. Ld. http://www.youtube.com/watch?v=JuSy9qoC_sQ&feature=related.

¹⁴ Simon L. László, a térség fideszes országgyűlési képviselője szerint ez nem felel meg a valóságnak. A Magyar Narancsnak adott nyilatkozata szerint „természetvédelmi szempontból nincs különösebb értéke a sukorói területnek, hiszen mesterségesen hozták létre; az autópálya építéskor, az iszap kikotrásakor töltötték föl. A tiltakozók mellé állt Fa Nándor állítását, miszerint részben nemes fák nőttek be a területet, cáfolja: "Javarészt nyárfák nőnek ott." *MaNes*, 2010. aug. 19.

¹⁵ Mint arra a Népszabadság igen részletes cikke felhívja a figyelmet, a sukorói terület semmilyen védettséget sem élvez. A környezetvédők által írásba adott dokumentumok valójában nem is állítanak ilyet, csak valami ehhez hasonló: „az építkezés a természetvédelmi védettséggel bíró madárrezervátum szomszédságában, a magyar evezőssport egyik fellegrájként számon tartott parton, a *Natura 2000* védelme alá eső sukorói dombok alatt, tájképi védettséget is élvező területen valósulna meg”. A „szomszédságában”, az „alatt” és hasonló kifejezések azért fontosak, mert a területet semmilyen törvény nem védi, sőt azt már az 1970-es években is turisztikai beruházásra jelölték ki. Mindezek előtt pedig a tóból kikotort zagyot és iszapot hordták ide. Ez azért fontos, mert a természeti kincsnek titulált területen eleve több milliárd forintot kellene elkölteni, hogy azon bármilyen fejlesztés elinduljon, amely több szolgáltatást nyújt, mint a mai dzsindzsás. A közművek bevezetése is milliárdos befektetést igényelne. *NSZ*, 2010. aug. 23.

¹⁶ A civil mozgalmak közül leghatározottabban az LMP képviselte ezt az álláspontot. „Nincs az egész Sukoró-ügy, ha a Fidesz-MSZP nagykoalíció nem fogadja el a kiemelt beruházásokról szóló törvényt, amely nemcsak bukott fejlesztési politikát erőltet, hanem komoly korrupciós nyomás alá is helyezi a mindenkori kormányt. Mi már kezdeményeztük a törvény hatályon kívül helyezését, a Fidesz azonban nem volt partner ebben.” Ld. Schiffer András nyilatkozatát, *NSZ*, 2011. máj. 4., valamint az Országgyűlés alkotmányjogi bizottságában elhangzott állásfoglalását (<http://www.orszaghaz.com/aib-262010-alkotmanyugyi-igazsagugyi-es-ugyrendi-bizottsag/>) Valójában legalább két törvényről van szó, ld. *A 2006. évi LIII. tv. a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről; 2008. évi XLIX. tv. a nemzetgazdaságilag kiemelt építési beruházások megvalósításának elősegítése érdekében egyes törvények módosításáról.* A sukorói projekttől 2010. szeptember 24-én kormányrendelettel vonták vissza a „kiemelt beruházás” minősítést.

helyi környezetvédők képviselték, mondván, hogy Sukorón mindössze öt regisztrált munkanélküli lakos él, az utóbbi vélemény pedig az LMP-től származik. Hasonló állásponton volt a döntési folyamat elején az illetékes szaktárca is.¹⁷

- Erkölcsi és közbiztonsági megfontolások¹⁸ miatt Magyarországon sehol sem kívánatos giga-méretű kaszinó és/vagy vigalmi központ.
- A telekcsere csak trükk volt, a befektetők eleve Sukorón akartak építkezni¹⁹; a Velencei-tavi polgármestereket az izraeli befektetők már 2006-ban kivitték Izraelbe „nyaralni”.²⁰
- A befektetők nem is akarnak turisztikai központot építeni, valójában telekparcellázásra készülnek²¹, az egész csak egy ingatlanpanama.²²
- A beruházást elindító projekt-cég tulajdonosi szerkezetét tekintve *off-shore* vállalkozás.²³

Ám a leggyakrabban a projekt ellenzői azt emlegették, hogy a telekcsere nem volt értékarányos – a Magyar Államot 1,2 Mrd Ft-os veszteség érte. Ez a – lényegét tekintve – korrupciós gyanúsítás ment át leginkább a köztudatba. Az igazság az, hogy nincs perdöntő módszer annak eldöntésére, hogy melyik **vagyonértékelés** (←8.6.2, 9.3.5) a helyes, a pontos. A jelen esetben néhány körülménynek azonban perdöntő jelentősége lehet:

- Az érintett telkekről - különböző időpontokban, összesen – öt értékbecslés készült, ezek közül volt olyan is, amely – a Magyar Állam hátrányára - 1 Mrd Ft-tal kisebb értékkülönbséget állapított meg a két birtok-halmaz között, mint ami a szerződésbe került.²⁴

¹⁷ Mint utólag az ÁSZ (2009) kiderítette, a turisztikai beruházást a környezetvédelmi minisztérium kezdetől fogva ellenezte. Az MN irattárában fellelhető egyik döntés-előkészítő levél ezzel a megállapítással zárult: „Magyarország adottságai, környezeti és természeti állapota – tekintettel az éghajlatváltozás káros hatásaira is – a zöldterületek, ökológiai kapcsolatok ilyen mértékű megszüntetését egyre nehezebben tudja befogadni. Aggályosnak tartjuk ezért a megjelölt beruházás megvalósítását.” Id. mű 68. o.

¹⁸ A las Vegas-i bűnügyi statisztikákra való hivatkozással ezt állította az Angelika Egyesület által kezdeményezett, és a sukorói polgármesternek címzett, 2009. okt. 12-i keltezésű nyílt levél. <http://kuruc.info/r/2/48359/>.

¹⁹ Ez volt a végkicsengése a Magyar Narancs 2009. márc. 26-i beszámolójának, valamint a Kuruc.info 2009. ápr. 20-i írásának is.

²⁰ Ezt a vádat az ismert jobboldali aktivista, Kéri Edit fogalmazta meg 2009 októberében, egy az interneten több helyen is elérhető, Sólyom Lászlóhoz, Orbán Viktorhoz, Hiller Istvánhoz, Schmitt Pálhoz és Gémesi Györgyhez adresszált, hosszabb kiáltványban. Ld. Kéri Edit: Velencei-tavi polgármesterek Izraelben, <http://kuruc.info/r/6/48520/>

²¹ Ezt a gondolatot először Fa Nándor, az ismert vitorlás-versenyző vetette fel a velencei-tavi civilek véleményét képviselve. Heti Válasz, 2009. máj. 7. Pár nappal később az ingatlanspekuláció vádját ismételte meg az Országgyűlésben – Bajnai Gordon miniszterelnökkel vitatkozva – a Fidesz nevében felszólaló, székesfehérvári kötődésű Cser-Palkovics András is [www.fmh.hu, 2009. máj. 12.]. Ld. még a Demokrata c. jobboldali heti lap „Kamu az egész” c. írását, a 2011. márc. 25-i számban: „Kilencvenöt golfpálya, negyvenhat repülőtér, több tízezer lakópark, ötmillió turista. Mi ez az egész? A világ legnagyobb kamuja, amit azért dobnak be újra és újra a köztudatba, hogy fillérekért vásárolják fel az állami földeket, amire a törvény szerint amúgy nem lenne lehetőség.”

²² A Levevő Munkacsoport feltűnően kisszámú állásfoglalása közül egy, 2010. december 1-én éppen ezt állította. http://www.levego.hu/kapcsolodo_anyagok/megsem_nemitjak_el_a_kornyezetvedo_szervezeteket

²³ Ezt a vádat az a levél fogalmazta meg, amelyet az Angelika Egyesület Sólyom László köztársasági elnökhöz intézett, s amelyet a 168 óra is részletesen ismertetett. 2009. jún. 14.

²⁴ Ez a Fejér megyei bíróságon folyó polgári perben hangzott el [www.fmh.hu, 2010. dec. 17.]. A telekcsere-szerződésben szereplő értékkülönbsétnél csak az ügyészség által készítettett vagyonértékelés mutatott ki nagyobb számot. www.nol.hu, 2010. dec. 31.

- A telekcsere szerződésben szereplő ingatlan-értékeket nem csak az MNV Zrt., de egy másik kompetens magyar intézmény, az APEH is elfogadta, és ennek alapján róta ki az átírási illetéket.²⁵
- Az állítólagos, 1,2 Mrd Ft-os érték-különbség kb. 5 M € eurónak felel meg – vagyis a projekt kevesebb, mint fél százalékáról van szó.²⁶ Az 1,2 Mrd Ft-os értékkülönbség ahhoz képest is csekély összeg, hogy egy ilyen volumenű beruházáshoz a kormány mekkora támogatást szokott adni. (Mint majd látni fogjuk, adott esetben 2,6 Mrd Ft-ot.) Valójában a magyar államnak az is megérte volna, ha a sukorói 70 hektár földet teljesen ingyen adja oda a befektetőknek.

Helyi szinten a tiltakozások egy időben indultak az országos média kampánnyal. Balsay István, a megyei közgyűlés főállású, fideszes alelnöke már december közepén elítélően nyilatkozott. Szerinte az országos, illetve a megyei területrendezési terv a szóban forgó mértékű és intenzitású beruházásra nem ad lehetőséget, de attól fél, hogy a kormány meg fogja változtatni a szabályokat.²⁷

2009 januárjában Sukoró lakóihoz szórólapokat dobtak be, aláírásokat gyűjtöttek, néhány család egyesületbe szerveződött (Angelika Természetvédelmi és Kulturális Egyesület). Mint arról *utólag* a Kuruc.info tájékoztatást adott, a szórólapozást, az aláírásgyűjtést és a gépkocsiból történő hangszórós „felvilágosító” kampányt Budaházy György szervezte még 2008 végén a Toroczkai Lászlóval közösen indított, RAZZIA névre elkeresztelt elszámoltatási akciósorozat részeként.²⁸ Azoknak a családoknak a portáját, amelyekről Budaházy úgy gondolta, hogy támogatják az üdülőkomplexum-tervét, matricával megjelölték, majd lefényképezték és feltették honlapjukra. Január 22-én tárgyaltak a település polgármesterével is, és alaposan megfenyegették.²⁹

Ugyanezekben a januári napokban a Fejér Megyei Hírlap első tudósítása még pozitív hangnemű volt: a település polgármestere annak örült, hogy a 80-as évek óta elhanyagolt partszakasszal végre történik valami.³⁰ Ezt követően Balsay István értekezletet hívott össze

²⁵ Ld. Az MNV Zrt. EB, 2009. dec. 8-i ülésének jegyzőkönyvét. Ez azért is fontos, mert a közelmúltban számos olyan üzleti tranzakció történt, amikor a felszámolás során, árveréssel kialakított vételárat az APEH utólag felfelé módosította, mondván, hogy csak az felel meg a reális piaci értéknek. Erről ld. a HVG, 2011. máj. 7-i riportját, „Illeték áron alul vett ingatlanra” címmel.

²⁶ A csereszerződés alapján az MNV Zrt. által megbízott Perfekting Kft. ingatlan-értékelése képezte. Eszerint a sukorói ingatlanok értéke 1,084 Mrd Ft, a pest megyeieké 787,4 M Ft, ezért Blumnak a szerződés szerint - 296,61 M Ft különbséget kellett fizetnie. Az ügyészség által sokkal később, két időpontban – 2009 szeptemberében, illetve 2010 márciusában - készített értékbecslések szerint az albertirsai és a pilisi ingatlanokat több mint 593,5 M Ft-tal *túl*értékelték, a sukorói területeket több mint 734 M Ft-tal *alul*értékelték. Az értékkülönbségek értelmezése szempontjából a felek által elfogadott vagyonértékeléshez képest jóval több, mint 1 évnyi időkülönbségnek nagy jelentősége van, hiszen éppen ez alatt az idő alatt robbant ki – mindenki számára teljesen váratlanul – a globális pénzügyi válság. Az értékbecslések elhúzóására nincs magyarázat: azok elkészítése 2-4 hetet vesz igénybe. Arra sincs ésszerű magyarázat, hogy az ügyészség miért nem egyidejűleg rendelte meg a csere két oldalán szereplő összes ingatlan felértékelését. NSZ, 2010. aug. 13.

²⁷ Ld. „Vigalmi negyed kormányhátszéllel”, MN, 2008. dec. 17. Balsay egyik társadalmi funkciója: a Velencei tó Vértes Baráti Kör elnöke.

²⁸ A 2008. január 1-én megindított akcióról ld. <http://szentkoronaradio.com/node/20891>

²⁹ „Hazafiak látogatása Sukoró polgármesterénél”, <http://kuruc.info/r/6/39215/>, 2009. ápr. 23.; http://szentkoronaradio.com/belfold/2009_08_24_sukoro-es-baumag-es-hunnia-miatt-zartak-be-budahazyt. 2010 októberében Budaházy közvetlen szerepvállalását az Országgyűlés Alkotmányjogi Bizottságában felszólaló Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik) is megerősítette. <http://www.orszaghaz.com/aib-262010-alkotmanyugyi-igazsagugyi-es-ugyrendi-bizottsag/>

³⁰ „Ezen a területen az evezőspálya kialakításakor, még a 80-as évek legelején készítettek egy betonmólót. Hogy elég mély legyen a pálya vize, kiszivattyúzták az iszapot. A szóban forgó terület gyakorlatilag mesterségesen feltöltött földdarab. Az iszapot felverte az olajfűz, pionír fajtának hívják, hiperallergén növény. A területen

az értesülések megtárgyalására, majd sajtótájékoztatót tartottak az ügyről. A hozzászólók mindegyike aggodalmát fejezte ki a beruházással kapcsolatban. Elsősorban a Velencei-tó természeti értékét féltették, de arra is felhívták a figyelmet, hogy a tóparti magas épületek miatt megszűnne a panoráma a tóra. Baráth Etele MSZP-s országgyűlési képviselő a Magyar Kajak-kenu Szövetség nevében tiltakozott: ő ugyanis a vízparti telekre ifjúsági evezős paradicsomot álmodott. „Hihetetlen kárnak érezném, ha ez a föld martalékává válna valamilyen tőkés indoknak” – nyilatkozta a lapnak.^{31 32}

Május első hetében a Heti Válasz közölt egy terjedelmes riportot, amelynek fő üzenete az volt, hogy az izraeli-amerikai befektetők valójában nem is akarnak semmit sem építeni: a megszerzett sukorói telkeket fel fogják parcellázni.³³ A cikk megjelenése nyilvánvalóan időzítve volt: május 9-én egy parlamenten kívüli párt, az Élőlánc Magyarországért, továbbá a helyi Angelika Egyesület, a Fejér Megyei önkormányzat, az Országzászló Egylet és néhány további szervezet tiltakozó rendezvényt szervezett a faluba³⁴ – az eseményről utólag tudósító Szentkorona rádió másnapi beszámolójának szavait idézve - „a készülő zsidó területfoglalás ellen”.³⁵ Ugyanez a támogatói kör július 16-án és augusztus 15-én is tartott egy hasonló jellegű, családi tiltakozó akciót.³⁶

Júniusban az Angelika egyesület nyílt levélben tiltakozott Sólyom László köztársasági elnöknel, és azt is elérték, hogy az MSZP-hez közelálló médiumnak tartott *168 óra* terjedelmes és egyetértő hangú riportban tudósítson "a jövőtehetetlen károkkal járó, példátlan természetpusztítás és kultúrarombolás" elleni tiltakozásról.³⁷ Az akkor már politikai pártként működő Lehet Más a Politika (LMP) augusztus utolsó napjaiban látványos kerékpár-túrát szervezett a tó köré, s az erről kiadott közleményben elvi álláspontját is megfogalmazta: „Az LMP meggyőződése, hogy Magyarországnak a gigantikus építkezések helyett a szelíd turizmus, a vidéki vendéglátás fejlesztése kínál perspektívát.”³⁸

Augusztus elején kiszivárgott az Állami Számvevőszék értékelése (ld. később) a sukorói telekcseréről. A Magyar Nemzet összefoglaló információja szerint az ÁSZ szakértői úgy értelmezték a jogi helyzetet, hogy a telekcserre szerződés a megkötés pillanatától kezdve

létrejött egy irgalmatlan dzsumbuj. Értelmetlen, hogy a tó északi partján két kilométer hosszan elterül egy ilyen gazos terület.” *Fejér Megyei Hírlap*, 2009. jan. 24. Ugyanő ugyanott hasonló értelemben nyilatkozott 28-án is: „Négyezer munkahelyről van szó az első körben, nem az építkezés alatt, mert akkor jóval többen lennének, hanem az üzemeltetésnél.”

³¹ Három nappal később (jan. 27.) a megyei lap már ezzel a főcímmel jelentkezett: „Mitől mentjük a tavat”. Itt jelent meg Baráth Endre nyilatkozata. Pár hónappal később – egy vízi demonstráció alkalmából – hasonló módon foglalt állást Gyulay Zsolt olimpikon, a Magyar Olimpiai Bizottság alelnöke is. „Nem akarom, hogy bárki azt gondolja, ellene vagyok minden beruházásnak, ellene a munkahely-teremtésnek, erről szó sincs. Hiszen magam is vállalkozó vagyok. (...) De szólnom kell a jövő, az ifjak érdekében, mert ami készül, az nagyon durva beavatkozás az itt élő közösségek és sportolók életébe.” www.fmh.hu, 2009. júl. 15.

³² Az eseményről szóló tudósítást a Fidesz honlapja is átvette. Valójában ez az első Sukoróval kapcsolatos hír a www.fidesz.hu weboldal archívumában.

³³ Ld. Bódis András: „King City Sukorón: Gigantikus ingatlanspekuláció vagy vigalmi negyed?”, *Heti Válasz*, 2009. máj. 7.

³⁴ <http://www.elolanc.hu/index.php/termeszet/143-sajtokozlemenyek/10205-velenceito-090430>

³⁵ http://szentkoronaradio.com/belfold/2009_05_10_vascsore-szamithatnak-sukoron-a-szent-korona-radio-munkatarsai

³⁶

http://www.angelikaegylet.hu/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=13&Itemid=16

³⁷ Ld. Lampé Ágnes: „Kiemelt beruházás. Szövevényes utakon épül a Királyok Városa”, *168 óra*, 2009. jún. 10.

³⁸ <http://lehetmas.hu/sajtokozlemenyek/572/disneylandek-helyett-szelid-turizmust/>

törvénybe ütköző és ezáltal érvénytelen is volt.³⁹ Miután a végleges szöveg egy hónappal később hivatalosan is hozzáférhetővé vált, szeptember 15-én 37 közismerten jobboldali beállítottságú művész, tudós és közéleti személyiség nyílt levélben fordult a pénzügyminiszterhez. Az ÁSZ-jelentésre hivatkozva követelték a privatizáció azonnali leállítását és ezen belül a telekcseres szerződés felbontását. „El a kezekkel Sukorótól, el a kezekkel Magyarországtól!” – ez volt a nyilatkozat utolsó mondata.⁴⁰ Szeptember 24-én az MDF is beszállt a vitába: Herényi Károly és Gőblyös István, az MDF Fejér megyei elnöke a helyszínen azt javasolta, hogy a sukoróiak népszavazással döntsenek a beruházás sorsáról.⁴¹ Szeptember 28-án a Jobbik a sukorói futball pályán tartott demonstrációt⁴², november 7-én a Magyarok Világszövetség nevében Kéri Edit a King's City állítólagos budapesti székhelyéve szemben, a Vérmezőn szervezett tüntetést.⁴³

Minden hatósági vizsgálat az ügyészségre vár. Az ellenőrzésre hivatott állami intézmények közül először Fülöp Sándor, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa kezdett vizsgálandni 2009 március első felében⁴⁴, de pár hónapnyi munka után ez abba maradt. Mint azt a biztos maga nyilatkozta, állásfoglalásával megvárja az ügyészi vizsgálatot.⁴⁵

Tudnivaló ugyanis, hogy néhány nappal az ombudsmani vizsgálat megkezdése után, március 20-án a Fejér Megyei Főügyészség – Balsay István kezdeményezésére - nyomozást rendelt el: Blumot **közokirat-hamisítással** gyanúsították meg. A közlemény szerint a sukorói ingatlanra csereszerződést kötő magánszemély a bejelentkezéskor életvitelszerűen nem lakott az általa bejelentett sukorói lakcímen, "így fiktív adat került a közhiteles lakcímnnyilvántartásba".⁴⁶ 2009. április 7-én a budapesti Központi Nyomozó Főügyészség

³⁹ Minderről a lap így tudósított: „Kovács Árpád, az ÁSZ elnöke a köztelevízió reggeli műsorában számolt be arról, hogy a Nemzeti Vagyonkezelő 2008-as tevékenységének értékeléséről elkészített jelentésükben olyan ügyek is szerepelnek, mint a Sukorón (...) lapunk által feltárt visszaélések. Az ÁSZ elnöke szerint az erről készült dokumentumokat az ügyészség feljelentésnek tekintheti majd.” MN, 2009. aug. 1. (Kiemelés tőlem. - M.P.)

⁴⁰

http://www.greenfo.hu/hirek/print_hirek_item.php?hir=22402&PHPSESSID=73f6a87867efaf0dc6da3ed27890386c

⁴¹ www.fmh.hu, 2009. szept. 24.

⁴² www.fmh.hu, 2009. szept. 28.

⁴³ A demonstrációt Patrubány Miklós nyitotta meg, aki kijelentette: amíg az izraeli államfő nyilvánosan vissza nem vonja Magyarország felvásárlásáról szóló nyilatkozatát, addig Magyarországnak az idegen felvásárlási szándék ellen szervezeten védekeznie kell. <http://internetfigyelo.wordpress.com/2009/11/08/simon-peresz-vonja-vissza-tuntetes-a-sukoroi-kings-city-ellen-budapesten/>

⁴⁴ MH, 2009. márc. 17. Ez a tudósítás volt a Magyar Hírlap első írása Sukoró-ügyben.

⁴⁵ HVG, 2009. aug. 4.

⁴⁶ A Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság által lefolytatott nyomozással párhuzamosan a főügyészség Sukoró jegyzőjénél kezdeményezte Blum lakhelyének érvénytelensége tárgyában a hatósági eljárás lefolytatását. Az ügyben eljáró első- és másodfokú hatóságok jogerősen megállapították a lakcímadat érvénytelenségét. [MTI, MN, 2009. aug. 17.] Ezeket a döntéseket 2010 őszén a Legfelsőbb Bíróság is helyben hagyta. MTI, 2010. okt. 28. Egyébként a telekcseres időpontjában az egész lakcím-ügynek semmiféle jogi relevanciája nem volt. Az viszont igaz, hogy egy közben érvénybe lépett jogszabály-módosítás nyomán 2008. augusztus 1. után termőföldet cserélni kizárólag olyan tulajdonosnak lehet, aki életvitelszerűen tartózkodik a cserével megszerzendő ingatlan fekvési helyén. De még ez sem feltétlenül releváns az adott ügyben. Erről éppen a térség fideszes országgyűlési képviselője, L. Simon László nyilatkozott a Magyar Narancsnak, megjegyezve: csak a termőföldtörvény teszi kötelezővé a vásárlónak, hogy bejelentett, helybeli lakcímmel rendelkezzen - a Blum által megvett föld azonban szerinte művelésből kivont terület. MaNcs, 2010. aug. 19.

(KNYF) **hütlén kezelés** büntette és **más bűncselekmények** miatt kezdett nyomozást ismeretlen tettesek ellen – a fehérvári kollégák kérésére és nem feljelentés nyomán.⁴⁷

Foglalkozott az ügygel a Fejér Megyei önkormányzat is: április 30-i ülésükön úgy döntöttek, hogy Sukoró ügyben az Alkotmánybírósághoz fordulnak, miután vitába keveredtek a kormánnyal arról, hogy joguk van-e megtagadni a megyei rendezési tervben az érintett külterületek beépítését.⁴⁸ Az ügyet az ÁB nem vette napirendre.

Júniusban – az ellenzéki KDNP-t képviselő Mészáros József kezdeményezése nyomán – az MNV Zrt. Ellenőrző Bizottsága is vizsgálatot indított.⁴⁹ A vizsgálat eredményét – egy ún. tájékoztató anyagot - az EB 2009. december 8-i ülésén vitatta meg. A döntés az volt, hogy az ügyészrségi nyomozás lezárásáig az EB saját vizsgálatát felfüggeszti, de a már elkészült anyagokat elküldi az Állami Számvevőszéknek, valamint az RJGY-nek, vagyis Oszkó Péter pénzügyminiszternek.

Ezt megelőzően már hasonló döntést hozott az Állami Számvevőszék is. Az MNV Zrt. 2008-as működését vizsgáló szokásos, éves jelentésük előszavában leszögezték, hogy miután a sukorói ingatlancsere ügyében az ügyészi szervek vizsgálatot kezdtek, ezért „a párhuzamosságok, ismétlődések elkerülése érdekében, a korábbi években kialakult és tudomásul vett gyakorlatunknak megfelelően ... nem vizsgáltuk a személyi felelősség kérdését”.

Figyelemre méltó, hogy szemben a fentebb már idézett interpretációval, valójában az ÁSZ végleges jelentése igen körültekintően fogalmazott: csak annyit mondott, hogy az ominózus telek-csere szerződés „semmisnek tekinthető” – ami jogi értelemben annyit jelent, hogy az ÁSZ ezt így gondolja. De ettől még a szerződő felek is, meg a bíróságok is juthatnak egészen más következtetésre. Mint az a jelentéshez csatolt véleményekből is látszik, az MNV Zrt. újonnan kinevezett – vagyis a Sukorói ügygel semmilyen módon kapcsolatban nem álló - vezérigazgatója, Kamarás Miklós 2009. augusztus 14-én kelt terjedelmes levelében, 7 oldalon keresztül vitatta is a számvevők megállapításait.

Egyébként az ÁSZ szakértői az egész ügyletet úgy vizsgálták, hogy szempontként fel sem merült, hogy a sukorói turisztikai beruházásnak van-e, és ha igen, mekkora gazdasági haszna. A 13 oldal terjedelmű helyzet-leírás⁵⁰, a telekcsere szabályszerűségének és célszerűségének bírálata – nyilván nem véletlenül - az M4-es autópálya építése szempontjából lett megfogalmazva. Az ÁSZ szerint ugyanis az út építéséhez szükséges ingatlanok kisajátítása – elvben – telekcsere nélkül is megoldható lett volna. Csakhogy, és ezt természetesen az ÁSZ vezetői is pontosan tudták és a jelentés bevezetőjében utaltak is rá, a telekcsere alapvető célja az volt, hogy az 1,3 milliárdos turisztikai beruházás két alapfeltétele, az ingatlan és a kaszinó működtetéséhez szükséges koncessziós engedély együtt legyen. A telekcsere csak egy egyszerűsített technikája volt annak, hogy a befektetők a pest megyei telkeket eladják és egy másik tranzakció keretében a sukorói telkeket megvegyék.

Miközben Kovács Árpád csak a médián keresztül üzent arról, hogy az ÁSZ jelentését feljelentésnek is *lehet* tekinteni⁵¹, de valójában nem tett *fel*jelentést, Schiffer András, az LMP

⁴⁷ „Az eljárás a Fejér Megyei Főügyészség indítványára, kezdeményezésére indult, mégpedig különösen nagy vagyoni hátrányt - 50-től 500 millió forintig - okozó hütlén kezelés büntettének gyanúja és közokirat hamisítás miatt.” – nyilatkozta a megyei lapnak Keresztes Imre, a budapesti főügyészség vezetője. www.fmh.hu, 2009. máj. 12. Az a tény, hogy egy ügyben a KNYF veszi át a nyomozást, önmagában is azt jelenti, hogy a gyanú szerint az adott ügyben egy vagy több kormányzati vezető is érintett.

⁴⁸ www.fmh.hu, 2009. ápr. 30.

⁴⁹ ÁSZ (2009) 9. o.

⁵⁰ ÁSZ (2009) 2. sz. Függelék 1. sz. melléklete.

⁵¹ Egyébként – mint utólag kiderült - ÁSZ elnökként ez volt Kovács Árpád utolsó fontos közéleti szereplése. 12 éves elnöki mandátuma 2009. december 9-én lejárt. Az ezt megelőző hónapokban úgy tűnt, hogy újraválasztását mind az MSZP, mind a Fidesz támogatná – de végül nem ez történt. Az ÁSZ elnöki posztja egészen a 2010-es kormányalakításig betöltetlen maradt.

szóvivője 2009. október 6-án ezt tényleg megtette. Igaz, nem minden előzmény nélkül: az LMP már 2009 nyarán kérte az MNV Zrt.-től a telekcserre iratainak nyilvánosságra hozatalát, ennek érdekében erőteljes média-kampányba kezdett, és polgári pert is indított⁵², júliusban pedig tiltakozó bejelentéssel fordultak az akkori Legfőbb Ügyészhez⁵³.

Sőt, valójában Schiffer 2009. július 22-én kelt, Kovács Tamás Legfőbb Ügyészhez írt bejelentése valójában már akkor is *feljelentés* volt – csak éppen akkor az LMP még nem volt parlamenti párt, így a lépésnek nem volt igazi média-visszhangja. Annak alapján, hogy a Magyar Hírlap két héttel korábban – egészen pontosan július 7-én - nyilvánosságra hozta a fentebb már említett, 2008. május 26-én, a befektetőkkel tartott parlamenti tárgyalásról készült Emlékeztetőt, Schiffer már az első feljelentésben leírta, hogy szerinte indokolt **hivatali visszaélés**ről beszélni. Ehhez az első feljelentéshez képest, a második feljelentés egy újdonságot tartalmazott. Schiffer azt vélte, hogy a King's City-beruházást kiemelt jelentőségűvé nyilvánító jogszabály⁵⁴ előkészítése során Gyurcsány Ferenc miniszterelnökként megszegte a nyilvánosságra és az állampolgárok bevonására vonatkozó törvényi rendelkezéseket. Tételesen a Btk. 225. § -ban megállapított hivatali visszaélés büntetékének gyanújával indokolta feljelentését a jogász-politikus. Ez a második feljelentés is csak azért kapott viszonylag nagyobb visszhangot, mert akkor már Gyurcsány fél éve nem is volt hivatalban.⁵⁵

Kaszinó-ügyben többen is ellenérdekelték. A hatályos szabályozás szerint Magyarországon régióként egy, azaz maximálisan hét I. osztályú kaszinó kaphat koncessziós engedélyt. Ez azonban csak jogi keret, valójában nagyon is kétséges, hogy a magyar piac, pontosabban szólva a magyar beutazó turizmus képes-e egynél több ilyen mamut-szórakoztatóhelyet megtölteni vendéggel. Ez egy olyan verseny, ahol – nagy valószínűséggel - csak egy győztes lehet. Sőt, mint majd látni fogjuk, valójában ez egy olyan verseny, amely a velünk közvetlenül szomszédos országok, így Ausztria és Szlovákia szerencsejáték-piacát is alapvetően érinti.

A 2008 és 2011 között időben a **King's City** projekt történései összeestek azzal, hogy az akkortájt leggazdagabb magyar vállalkozó, Demján Sándor TriGránit nevű cégének nem sikerült engedélyt szereznie a maga 30 hektáros pozsonyi kaszinó projektjéhez. A projekt nemzetközi üzemeltető partnere a világszerte kaszinókat, szállodákat és golfközpontokat üzemeltető Harrah's Entertainment volt. Demján a magyar-osztrák-szlovák határokhoz közel, a sukoróinál valamivel nagyobb léptékű, 1,5 Mrd €-ös befektetést készített elő. 2010 végére azonban véglegessé vált, hogy Demján üzleti terveit egyetlen szlovák kormány sem nézi jó szemmel – sem a régi, sem az új -, így elterjedt a hír a **Metropolis** projekt Magyarországra történő áttelepítéséről. De egyetlen kapavágás nem történt, sőt Demján arra sem tett kísérletet, hogy koncessziós engedélyt vásároljon valamely – még szabad – magyarországi régióra.

⁵² A Fővárosi Ítéltábla csak a választások után, 2010 nyarán döntött. Az LMP megkapta a kért iratokat, és mintegy 200 oldalnyi terjedelemben saját honlapján ezeket nyilvánosságra is hozta. *MTI*, 2010. júl. 29. Addigra már a 10 oldal terjedelmű telek-csere szerződés pontos tartalma régen ismert volt – az MNV Zrt. 2009. október 27-én tette fel honlapjára a dokumentumot.

⁵³ www.hirextra.hu, 2009. okt. 9.

⁵⁴ A Magyar Közlönyben 2009. április 15-én megjelent 83/2009. (IV.10.) kormányrendeletéről van szó, amely - a hatósági ügyintézés szempontjából - kiemelt beruházásá nyilvánította a "Sukoró község külterületén megvalósuló King's City nevű komplex turisztikai projekt"-et. Ezt a rendeletet egyébként a szélsőjobboldali nézeteiről ismert, és fentebb már említett jogi szakértő Bencze Izabella pár héttel korábban már az Alkotmánybíróságnál megtámadta meg (www.mno.hu, 2009. szept. 22.). Ebből a szemszögből nézve tehát Schiffer nyitott ajtón dörömbölt.

⁵⁵

feljelentő

levelet

ld.

http://www.greenfo.hu/kapcsolodo/kapcsolodo_item.php?table=hirek&azonosito=22553&rovat

Nem haladt jól az előző kettőhöz hasonló értékű, harmadik magyarországi kaszinó-projekt, a fővárosi Hajógyári-sziget 32 hektáros részére tervezett ún. **Álomszigeti** beruházás ügye sem. A beruházó Alom Sziget 2004 Ingatlanfejlesztő Kft. 87%-át az izraeli háttérű Plaza Centers Csoport, 13%-át az MKB Bank tulajdonolja. Piaci pletykák szerint a befektetőket hátráltató legfőbb közvetlen akadály – miként Demján esetében is – a pénzhiány. A globális pénzügyi válság idején a korábbi befektetői és banki ígérek egyszerűen értéküket veszítették. Egyébként feltételezhető, hogy a Kings' City befektetői éppen azért nem indultak a pest megyei koncessziós pályázaton, mert nem akartak rivalizálni a másik izraeli-kötődésű befektetői csoporttal.⁵⁶

A tulajdonosi háttért ismerve, nem véletlen, hogy a 2. Orbán kormány és Budai Gyula elszámoltatási kormánybiztos erre a projektre is tüzet nyitott. A célpont – izraeli befektetők és Gyurcsány Ferenc személye –, az érvelés, a több irányból való jogi támadás és a kommunikációs technika ugyanaz volt, mint Sukoró esetében. Az első lépés az volt, hogy november közepén a kormány ettől a beruházástól is visszavonta a „kiemelt” minősítést. Ezt követte a bűnvádi feljelentés különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó, folytatólagosan elkövetett **hűtlen kezelés**, valamint **hivatali visszaélés** elkövetésének gyanúja alapján. Ezt Budai a KNYF-en 2010. december 1-én tette meg - ismeretlen tettes ellen –, de szövegét nem hozta nyilvánosságra. Viszont tartott egy sajtóértekezletet, ahol elmondta, hogy szerinte az ügyben Gyurcsány Ferenc volt kormányfő és Veres János volt pénzügyminiszter büntetőjogi felelősségét is vizsgálni kell. Budai szerint – vele egy időben - a Vidékfejlesztési Minisztérium a Fővárosi Főügyészséghez fordult, és törvényességi eljárást kezdeményezett az Álomsziget-beruházás környezetvédelmi engedélyével kapcsolatban is. A tárca szerint ugyanis a környezetvédelmi engedély kiadásánál - ami az előző kormányhoz köthető - jelentős eljárásjogi és anyagi jogi jogszabálysértés történt. Ha az ügyészség vizsgálatot rendel el, és azt állapítja meg, hogy valóban jogszabályellenesen adták ki az engedélyt, akkor a beruházás nem rendelkezik környezetvédelmi engedéllyel, "és így valószínűleg nem fog tudni abban a formában megvalósulni, mint ahogy az eredeti elképzelésekben szerepel" – vélekedett az elszámoltatási kormánybiztos.⁵⁷

Érdekes módon – egy-egy alkalmi hírtől eltekintve - 2008 és 2010 között hallgatás övezte a negyedik, 2005 óta előkészítés alatt álló kaszinó-projektet, a bezenyei **Euro Vegas** névre keresztelt beruházást. Ez az osztrák-magyar-szlovák határszögélésben található, 300 hektáros ingatlanra tervezett kaszinókomplexum 3-szor nagyobb volumenű beruházást jelentene, mint amire a versenytársak készültek. Ha az osztrák főtulajdonosoknak sikerül összeszedni a pénzt, akkor az 5 milliárd eurós projekt építési munkálatai már 2011 közepén elindulhatnak. A koncessziós engedély 2006 óta megvan.⁵⁸ A projektre vonatkozóan Papcsák Ferenc elszámoltatási kormánybiztos, utolsó munkanapján, 2010 novemberében tett egy nyilatkozatot, mely szerint az ő felkérése alapján a bezenyei projektet is vizsgálta a KEHI.⁵⁹ Azután Papcsák eltűnt a színről, és Bezenyéről hosszú időn át senki sem beszélt. Ezt a csendet törte meg több hónappal később az a hír miszerint a KEHI itt is talált kifogásolni valót: „az alacsony licenctételek miatt nem lett volna szabad megkötni” a koncessziós

⁵⁶ Legalábbis ez lehetett az egyik ok. A PM 2007. december 22-én írta ki Budapest és Pest megye területére az I. kategóriás játékkaszinó üzemeltetésére vonatkozó koncessziós pályázatot, amelyen a 2008. május 24-én kihirdetett eredmény értelmében az Álomsziget-Entertainment Zrt. nyert [MH, 2009. júl. 8.]. Figyelembe véve a dátumokat is, lehetséges az is, hogy a King's City befektetői úgy gondolták, hogy ez a koncessziós pályázat végül eredménytelenül lesz nyilvánítva.

⁵⁷ MTI, 2010. dec. 1.

⁵⁸ 2009 nyarán úgy tűnt, hogy kezdődik az építkezés. Akkor a befektetők sajtóértekezletet is tartottak, ahol megjelent Oszkó Péter pénzügyminiszter és Veres János korábbi pénzügyminiszter is. www.origo.hu, 2009. jún. 26.

⁵⁹ MTI, www.fmh.hu, 2010. nov. 5.

szereződést.⁶⁰ De ezt a hírt később senki sem kommentálta, magyar részről nem volt tüntetés-tiltakozás sem, az építési engedélyeket is simán megkapta az Euro Vegas Hungary Zrt.⁶¹

Az egymással rivalizáló befektetői csoportok érdekkonfliktusa tehát valamelyest felszínre került – ezt azonban csak az ügyet ismerők szűk csoportja tudta, a média ezzel érdemben nem foglalkozott. Ez alól egyetlen hír volt kivétel. 2009 szeptemberében megszólalt az ügyben a Magyar Szerencsejáték Szövetség elnöke is. Környezetvédelmi érvek alapján bírálta a sukorói terveket, de hozzátette: „Ez a projekt a hazai vállalkozók bevonásával, a magyar állam tulajdonában lévő Szerencsejáték Zrt.-vel is megvalósítható volna, hiszen ez biztosítaná, hogy a játékokból, és az azokhoz kapcsolódó, egyéb bevételekből származó összegek a magyar költségvetést gyarapítsák. A külföldi befektetőnek nyilván nem az az érdeke, hogy nálunk hagyja a hasznot.” – nyilatkozta Schreiber István elnök.⁶² Ezek valójában nagyon is árulkodó mondatok. Arra utalnak, hogy a külföldi befektetők által építeni tervezett giga-beruházások ügyében leginkább a hazai játékautomata, illetve a II. osztályú kiskaszinókat üzemeltető vállalkozók ellenérdekeltek. Attól félnek, hogy a világszínvonalon működő kaszinók és a hozzájuk kapcsolódó turisztikai és kulturális látványosságok el fogják szippantani az ő vendégkörüket is.

Nem csak a kaszinó-piaci konkurencia, de a helyi ingatlanfejlesztők terveit is keresztezte a King's City projekt. Ám ezek pénzben és jövődó munkahelyben több nagyságrenddel kisebb beruházási projektek voltak. Viszont mögöttük is álltak politikusok, vállalkozók és a saját telkük értéknövekedésében érdekelt ingatlanulajdonosok, és ezekbe a tervekbe is több évnnyi munkát fektettek a kidolgozóik. A rivális, helyi ingatlanprojektek közé tartozik a „**Velencei tó kapuja**” fantázia nevet viselő, 1,2 Mrd Ft-os, EU-s pénzek felhasználásával 2010 nyarán elindítani remélt önkormányzat beruházás, amely a Sukorótól x kilométerre eső Velence község területén valósul meg.⁶³ Vélhetően hasonlóan gondolkozhattak a sukorói beruházásról azok is, akik Gárdonyban 1,3 Mrd Ft közpénzből „**Napsugár projekt**” néven terveztek tóparti ingatlanfejlesztést.⁶⁴

A kormány feladta a küzdelmet. Érzékelve a minden irányból érkező támadásokat, az akkor már az SZDSZ nélkül, egyedül kormányzó MSZP, és a gyakorlatilag szakértői kormányként funkcionáló Bajnai-kormány engedett a jobboldali nyomásnak. Oszkó Péter pénzügyminiszter már 2009. június 26-án bejelentette, hogy Bajnai Gordon miniszterelnök kérésére vizsgálatot indít az ügyben. Érthető módon az MNV Zrt. vezetése ezt a döntést nem vette jónéven, hiszen minden, ami történt Sukoró ügyben, az a részvényesi jogokat gyakorló pénzügyminiszter utasítására és/vagy tudtával történt. Hírek szerint az MSZP-frakciójában

⁶⁰ Bécsi Der Standardra hivatkozva ezt az állítást több internetes portál és a Magyar Nemzet is leközlölte. 2011. ápr. 11.

⁶¹ Ez egy projekt-cég, melynek tulajdonosai az osztrák Alfred Supersberger tulajdonában álló Supersberger Group, az amerikai Florida államban őshonos szemínola indiánokhoz tartozó, Hard Rock International, illetve az osztrák Asamer Group. www.ingatlanmenedszer.hu, 2010. szept. 29.

⁶² www.fmh.hu, 2009. szept. 7.

⁶³ <http://velenceitokapuja.velence.hu/> Az építése végül 2010 októberében elkezdődött. A projekt filozófiáját így fogalmazta meg az önkormányzat által nyomtatott szórólap: „Nem építünk plázát, ellenben szükség van új üzletekre, minőségi szolgáltatásokra.” Persze számos helyi és országos környezetvédő szervezet ezt a projektet is bírálta, és a hatóságoknál feljelentést tett, tiltakozott. Az egyik vád az, hogy Velence városának vezetése „szocialista kötődésű”, illetve az, hogy „a sukorói kaszinóépítéshez hasonlóan a szocialista kormány 2008-ban a Velencei-tó kapuja fantázianeveű tervet is kiemelt állami beruházásnak minősítette”. http://www.angelikaegylet.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=124:velence-kapujaban-az-u

⁶⁴ Végül, Gárdony önkormányzata 2010 nyarán letett erről a tervről. <http://www.szv.neobase.hu/content/b%C3%ADzunk-velencei-t%C3%B3-kapuja-fejleszt%C3%A9sben>

július 9-én született meg a döntés arról, hogy le kell váltani az MNV Zrt. vezérigazgatóját, Tátrai Miklóst: vigye ő el a balhét az összes vitatott ügyért, beleértve Sukorót is.

A sajtóból nyomon követhető információk szerint ezen a ponton kapcsolódott be a történetbe Budai Gyula, a Fidesz-kormány későbbi elszámoltatási biztosa: a sajtó útján követelte Tátrai leváltását, és egy lendülettel egészen Bajnai Gordon miniszterelnökig vitte el vádak láncolatát.⁶⁵ Tátrai felmentéséről a döntést formálisan a pénzügyminiszter hozta meg július 14-én. Jellemző módon a tárca által kiadott terjedelmes közleményben sok mindenről szó esett, de Sukoróról egyetlen szó sem. Egy hét múlva már a Kormányzóvivői Iroda azzal „nyugtatta” a Magyar Nemzet újságíróját, hogy „amennyiben bebizonyosodik, hogy szabálytalanság történt a Velencei-tó északi partján tervezett kaszinóváros megépítésének előkészületei kapcsán, a kormány kihátrál a projekt mögül.”⁶⁶

Augusztus 17-én a befektetők több napilapban, fizetett hirdetés formájában a közvéleményhez fordultak⁶⁷, majd augusztus 26-ára találkozót kezdeményeztek a megyei önkormányzat vezetőivel. De visszautasításba ütköztek. „Csak sajtónyilvános eseményen vagyok hajlandó találkozni Blum úrral” – nyilatkozta a találkozó elmaradásáról Balogh Ibolya, a Fejér Megyei Közgyűlés elnöke.⁶⁸ Egyes hírek szerint ezen magyarországi útjuk alkalmából Lauder és befektető társai Budapesten a Fidesz vezetőivel is tárgyaltak – de ez nem bizonyos.

A Bajnai-kormány számára feltehetően az Állami Számvevőszék már többször említett éves jelentése volt az utolsó csepp a pohárban: ennek hírére feladták a reménytelennek látszó küzdelmet. Az ÁSZ jelentés szeptember 2-án megjelent, végső, nyomtatott változatra való hivatkozással a pénzügyminiszter szeptember 9-én, a Blummal tervezett tárgyalása *előtt* már úgy nyilatkozott, hogy érvényteleníteni kell a telekcserét és vissza kell állítani az eredeti jogi helyzetet. Október 8-án Oszkó fogadta Budai Gyulát, a Magosz szövetségi igazgatóját⁶⁹, majd másnap, 9-én felszólította az MNV Zrt.-t, hogy kezdeményezzen tárgyalást Joav Blummal a szerződés felbontása és az eredeti állapotok visszaállítása érdekében. Paradox módon ez a felszólítás ugyanazon a napon történt, amikor a pénzügyminiszter a Magyar Állam nevében aláírta a koncessziós szerződést a nemzetközi befektetőket képviselő KC Bidding Kft.-vel. Micsoda ellentmondás! Oszkót – minden jel szerint – ekkor már csak az

⁶⁵ Nyilatkozata szerint Tátrai Miklós túl sokat tud azokról a kétes privatizációkról, amelyek az elmúlt időszakban zajlottak le, így eltávolításával sokakat magával tudnak rántani, többi között Veres János volt pénzügyminisztert, Oszkó Pétert és Bajnai Gordon miniszterelnököt is [MN, 2009. júl. 12.] Budai Gyulának, mint a Magosz (Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége) szövetségi igazgatójának semmi köze nem volt a sukorói üggyhez. Budainak azonban – éppen, mint Magosz vezetőnek – volt egy másik tisztsége is. Tagja volt az MNV Zrt. hatáskörébe tartozó Nemzeti Földalap Ellenőrző Bizottságának. Ez jogalapot és információt is jelentett. Ezzel a pozíciójával visszaélve, Budai az MNV Zrt. Ellenőrző Bizottságának a jelentésére hivatkozott, ami közönséges blöff volt. Az EB jelentése ekkor még csak készülöben volt, éppen hogy elkezdődött a vizsgálat.

⁶⁶ MN, 2009. júl. 22.

⁶⁷ Ugyanebben az időpontban Joav Blum exkluzív interjút adott a Népszabadságnak (NSZ, 2009. aug. 27.), majd az Origo című internetes hírportálnak. www.origo.hu, 2009. szept. 14. Langhammer optimista hangú nyilatkozatot adott az MTI-nek. <http://turizmus.com/cikk/index/Optimistic%20developers%20at%20Lake%20Venice>

⁶⁸ www.fmh.hu, 2009. aug. 27.

⁶⁹ Budai Gyulának, mint a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége elnökének semmi köze nem volt a sukorói üggyhez, ezért nem lett volna indokolt, hogy Oszkó fogadja. Ugyanakkor azonban Budainak – éppen, mint Magosz vezetőnek – volt egy másik tisztsége is. Tagja volt az MNV Zrt. hatáskörébe tartozó Nemzeti Földalap Ellenőrző Bizottságának.

foglalkoztatta, hogy miként tudja úgy alakítani a koncessziós szerződést, hogy abból könnyen ki lehessen hátrálni, ha a befektető nem tudja bejegyezni tulajdonjogát a sukorói ingatlanon.⁷⁰

Október végén a kormány az Országgyűlésben „A King's City” elnevezésű, Sukoró község külterületén megvalósuló turisztikai projekt létrehozásával kapcsolatos kormányzati tevékenységet feltáró vizsgálóbizottság” létrehozásához is hozzájárult.⁷¹ Ezt megelőzően Cser-Palkovics András – júliusban tett ígéretének megfelelően – már az őszi ülészak kezdetén betervezte egy hasonló javaslatát, de akkor az MSZP-s többség már az illetékes bizottságban leszavazta azt. Pár héttel később mégis átment a javaslat, majd döntöttek a bizottság pártösszetételéről is. Jellemző, hogy amikor október 5-én Cser-Palkovics a plenáris ülésen, önálló képviselői indítványként betervezte javaslatát, ahhoz a kormányoldaltól egyetlen hozzászólás sem érkezett. Egyébként a bizottság végül nem állt fel, miután a Fidesz nem delegált tagokat. Így a kezdeményezés feltűnés nélkül el is halt.⁷²

Két héttel később az MNV Zrt. – Oszkó Péter pénzügyminiszter 2009. november 16-án kelt RJGY utasítása alapján – bíróság előtt feltűnő értékaránytalanságra hivatkozva maga is megtámadta a szerződést. Az MNV Zrt. keresetlevelében kérte a Fejér megyei bíróságtól a szerződés megsemmisítését és az eredeti tulajdoni állapotok visszaállítását. Ez a Székesfehérváron folyó, **polgári per** még 2011 májusában sem tartott sehol – még első fokú döntés sem született. Mindezzel párhuzamosan a megyei bíróságon Joav Blum ellen **bűnvádi eljárás** is indult a lakcím-bejelentés ügyében. Ez a per is folyamatban van.⁷³

Miután az állam felbontottnak nyilvánította a telekcseré szerződést, a projekt 2009 őszen *de facto* leállt – a későbbiekben egyetlen kapavágás sem történt. Sőt, a projekt ellenzői már korábban azt is megakadályozták, hogy a 2008 nyarán megtörtént telekcserét a Fejér megyei földhivatali egyáltalán jogosnak ismerje el, és bejegyezze. Ez ügyben végül **közigazgatási per** indult, amelyet első fokon Blum 2011. február 1-én elveszített – vagyis ebben az értelemben nem is történt meg a vitatott telekcseré, tehát veszteség sem érte a Magyar Államot.⁷⁴ A másodfokú eljárás megindulásáról nincs hír.

⁷⁰ MTI, 2009. szept. 9. Oszkó Péter blogjában, sok hónappal a 2010-es választások után is ilyen szellemben összegzi a történeteket, és magyarázza, hogy miért hátrált ki a projekt mögül. <http://oszkopeter.blog.vg.hu/2011/02/06/tenyek-es-vadak/>

⁷¹ 90/2009. (X. 29.) OGY határozat.

⁷² Népszava, 2011. ápr. 1. Az OGY. határozat visszavonásáról 2010. május 4-én - már a választások után - Schmitt Pál házelnök intézkedett. <http://www.parlament.hu/irom39/00005/00005.pdf>

⁷³ A Népszabadságnak adott interjújában Blum azt állította, hogy bár 20 éve magyar állampolgár volt, korábban nem volt bejelentett magyarországi lakóhelye, mert az év nagy részét másutt töltötte. Éppen ezért bárhova joga volt bejelentkezni [NSZ, 2008. aug. 29.]. Blum egyébként az elmúlt két évtizedben a sukorói üzlethez kapcsolódó telkeken kívül számos más ingatlan is megvett, illetve eladott Magyarországon (pl. Vas megyében).

⁷⁴ MTI, 2011. febr. 3. A közigazgatási per konkrét tárgya az volt, hogy az ingatlancseré szerződés szerint a 20 sukorói telek egyikét meg kellett osztani. Ámde, a tulajdonjogot a szerződés szerint csak akkor lehetett bejegyezni, ha "valamennyi ingatlan kialakult, s szerződés szerinti állapotában létrejön", azaz megtörténik a telekmegosztás. A szerződő felek még 2008-ban benyújtották a tulajdonjog-változással és a telekmegosztás engedélyezésével kapcsolatos kérelmeket. Az utóbbit a települési jegyző engedélyezte, és az engedély alapján a körzeti földhivatal bejegyezte. A földhivatal azonban később úgy vélte, hogy a környezetvédelmi szakhatósági állásfoglalás hiányában nem jegyezhetné volna be a telekmegosztást, de mivel a bejegyzés első fokon már jogerőre emelkedett, az ügyészséghez fordult, az pedig óvást nyújtott be. Az óvás alapján megsemmisítették a telekmegosztás engedélyezéséről és bejegyzéséről szóló határozatot, majd a földhivatal felfüggesztette a tulajdonjog-változás ingatlan-nyilvántartási bejegyzése iránti kérelmeket, s új határozatot hozott, amelyben elutasította a telekmegosztás iránti kérelem bejegyzését, mivel a telekmegosztás nem jött létre.

Ekkor Joav Blum fellebbezett, a megyei földhivatal pedig - tekintettel arra, hogy a telekmegosztási kérelmet az MNV Zrt. nyújtotta be - a fellebbezést elutasította azzal, hogy az üzletember "nem ügyfél a telekmegosztási eljárásban", ezért nincs jogorvoslati lehetősége. Blum a határozat ellen a bírósághoz fordult. A Fejér Megyei Bíróság közigazgatási eljárás keretében hozott ítéletében megerősítette a földhivatali döntést, s kimondta, hogy Blumnak ebben az eljárásban nem volt jogorvoslati joga, s nem vitathatja a telekmegosztás tárgyában született döntéseket.

De nem kímélték az energiát a projekt megtorpedőzésára a Pest megyei hatóságok sem: ők visszamenőlegesen Blum albertirsai ingatlanokra vonatkozó tulajdonjogát vonták kétségbe. Először az történt, hogy 2009 júliusában az első fokon eljáró Ceglédi és a Monori Körzeti Földhivatal Blum személyi azonosítójának hiánya és ügyvédi ellenjegyzés formai hibája miatt elutasította. A Ceglédi Városi Ügyészség óvásának helyt adva a földhivatal korábbi jogerős határozatait módosította, Joav Blum tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmeit elutasította az eredeti állapot visszaállítása mellett, azaz az ingatlanok – legalábbis papíron - visszakerültek azokhoz a magánszemélyekhez, akiktől Blum a telkeket eredetileg vásárolta. Ez a földhivatali döntés azonban később visszavonásra került, miután csak formai hiba történt, ami utólag korrigálható volt.⁷⁵

Aktivizálta magát a Balsay vezette Fejér Megyei önkormányzat is. A Fejér Megyei Főügyészséghez fordulva, az alelnök indítványozza, hogy a megyei főügyészség indítson ügyési keresetet a KC Bidding Kft. koncessziós szerződése törvénytelenységének megállapítása érdekében. A megyei apparátus - illetékesség hiányában - a beadványt továbbította a Legfőbb Ügyészségre.⁷⁶

Orbán befejezi a kettős játékot - a választások után sem áll le a populisták kampány. Pár hónappal később, de még mindig a 2010-es választások előtt az amerikai befektetők titokban megkeresték a választások várható nyertesét, Orbán Viktor is. Feltételezések szerint ezen a találkozón részt vett Lauder jó barátja, George E. Pataki volt New York-i kormányzó is, aki Orbán egyik legfontosabb amerikai támogatója.⁷⁷ A tárgyalásra 2010 januárjában, Martonyi János szadai villájában került sor.⁷⁸ Ezt követően, a tavaszi hónapokban a befektetők puhatolózó tárgyalásokat folytattak egy esetleges újabb, harmadik helyszínről – de ez nem vezetett eredményre.⁷⁹

Az áprilisi választások a várt eredményt hozták: Orbán Viktor ismét miniszterelnök lett. Még a nyár folyamán Sukoró-ügyben – pontosabban szólva a koncessziós pályázat körülményeit illetően - vizsgálni kezdett a KEHI újonnan kinevezett vezetése is. Őket – mint már említettük - Papcsák Ferenc, ugyancsak újonnan kinevezett elszámoltatási kormánybiztos kérte fel az ellenőrzésre. Közel féléves vizsgálat után, 2011 februárjában a KEHI a King's City projekthez kapcsolódó koncessziós szerződése miatt tett büntető feljelentést, melynek nyomán a KNYF február 7-én ismeretlen tettes ellen el is indította a

A tulajdonjog-változás bejegyzése iránti kérelmet ugyancsak elutasította a földhivatal, mert a kérelemnek olyan hiányossága volt, amelyet "földhivatali eljárásban nem lehet pótolni", azaz olyan ingatlanra kérték a tulajdonjog bejegyzését, amely a telekmegosztás meg nem történte miatt "ténylegesen nem létezik".

Blum – pontosabban szólva az őt képviselő jogász csapat - vitatta, hogy a kérelmet hiánypótlás nélkül el lehetett volna utasítani, s úgy vélte, ha az egyik ingatlan megosztása nem történt is meg, a többire résztulajdonjog megszerzését kellett volna bejegyezni. A földhivatal határozata szerint erre azért nincs lehetőség, mert a csereszerződés nem külön-külön az egyes ingatlanokra, hanem értékkelkülönbözettel, a Magyar Állam, valamint Blum tulajdonában levő "ingatlanhalmazokra" vonatkozik. A fellebbezéssel kapcsolatban a nem peres eljárásban, tárgyalás nélkül, az iratok alapján hozott végzést a bíróság. A befektető kérelmét elutasította, s megállapította, hogy a földhivatal jogszerűen járt el. Elfogadta az ingatlanhalmazokra vonatkozó álláspontot, s kimondta, hogy a résztulajdonjogra vonatkozó bejegyzésre az adott esetben, a konkrét szerződés szerint nincs lehetőség.

⁷⁵ <http://www.agribusiness.hu/product/2243/>, www.fmh.hu, 2009. aug. 26.

⁷⁶ www.fmh.hu, 2010. jan. 19.

⁷⁷ *NSZ*, 2010. aug. 13.

⁷⁸ Mint már erre fentebb utaltunk, egyes meg nem erősített, de nem is cáfolt hírek szerint 2009 augusztusában, a Gundel étteremben már volt egy másik hasonló találkozó is. *Népszava*, 2010. aug. 28.

⁷⁹ Erről a befektetők maguk számoltak be 8 hónappal később a Világgazdaság c. laphoz eljuttatott közleményükben. *VG*, 2011. jan. 4.

nyomozást **hűtlen kezelés** és **hivatali visszaélés** büntette elkövetésének alapos gyanúja miatt.⁸⁰ A KNYF, amely a hűtlen kezelés gyanúját igazoló körülményeket ekkor már több mint egy éve vizsgálta, és ebben a tárgykörben addig még semmiféle eredményt nem tudott felmutatni, most lehetőséget kapott a nyomozás kiszélesítésére. Ennek keretében történt meg Gyurcsány Ferenc és Bajnai Gordon tanúként való másodszori kihallgatása is – amiről természetesen a sajtó bőségesen tudósított.⁸¹

Augusztusban, immár az Országgyűlésbe bekerült pártja, az LMP frakcióvezetőjeként Schiffer András a sajtó útján parlamenti ismételten vizsgálóbizottság felállítását kezdeményezte, egy sukorói sajtóértekezleten pedig azt követelte, hogy vonják vissza a „kiemelt beruházás”-ra vonatkozó rendeletet. „Ha a rendelet hatályban marad, az azt jelenti, hogy a Fidesz megtévesztette a választókat, szó sincs arról, hogy a fenntarthatóságot, a hazai kis- és középvállalkozásokat kívánja kedvezményezni egy-egy nagybefektetéssel szemben. (...) A rendelet és a törvény hatályon kívül helyezése az igazi garancia arra, hogy "az eddigi oligarchákat nem váltják fel narancsos oligarchák"- mondta Schiffer a nemzetközi evezőspálya előtt tartott tájékoztatóján.⁸²

Az LMP októberben ténylegesen is elkezdte a parlamenti aláírás-gyűjtést, ami a vizsgálóbizottság felállításához kell. Ez utóbbihoz megkapták az MSZP és a Jobbik elvi támogatását is.⁸³ Így november a honatyák elfogadták azt a javaslatot, hogy az Országgyűlés határozatot hozzon "*A sukorói King's City beruházással kapcsolatos közigazgatási kudarcokat feltáró vizsgálóbizottságról*". A részletek kimunkálására az Alkotmányügyi bizottságot jelölték ki, amely azonban még 2011 első négy hónapjában sem talált időt e munka elvégzésére – tehát a bizottság nem is állt fel.

2010. augusztus 10-én a Népszava napvilágra hozta a januári Orbán – Lauder találkozó tényét, ami óriási meglepetést keltett. Másnap, augusztus 11-én Schiffer levelet intézett a miniszterelnökhöz, amelyben – egyfelől - "az oligarchák elleni fellépés"-t sürgette, másfelől viszont azt tudakolta, hogy Orbán miről tárgyalt Lauderral.⁸⁴ Érdemi választ persze nem kapott.

De nem csak ő nem kapott választ, de – legalábbis a nyilvánosság előtt – reakció nélkül maradt Lauder Orbánhoz írt levele is, amelyben a tárgyalások folytatását kérte. És látszólag válasz nélkül maradt a projekt elsőszámú irányítójának, Fred Langhammernek az az MTI-hez eljuttatott, két nappal későbbi, augusztus 13-i optimista hangvételű nyilatkozata is. Langhammer szerint az „ilyen nagyszabású beruházás esetén szükséges és általánosan bevett gyakorlat, hogy az adott ország kormányával egyeztetések történjenek annak érdekében, hogy a projekt a kormányzati célokkal és a magyar emberek érdekeivel összhangban valósuljon meg.”⁸⁵

⁸⁰ Korábban Gaál Szabolcs Barna, KEHI-elnöke ennek kapcsán úgy fogalmazott, hogy Veres János és Oszkó Péter volt pénzügyminiszterek "érintettek lehetnek". A KEHI szerint a későbbi nyertes igényei szerint alakították a pályázat feltételeit, valamint az apparátus figyelmeztetésével és javaslatával szemben jogellenesen nyilvánították kiemelt beruházássá a kaszinóépítést, még a koncessziós szerződés megkötése előtt. MTI, 2011. febr. 3.

⁸¹ MTI, 2010. aug. 25. Bajnait és Gyurcsányt egy alkalommal az ügyészség már 2010. március 11-én, illetve 2010. április 20-én is meghallgatta. Erre való reagálásként Budai mindkét MSZP-s politikust **hamis tanúzással** gyanúsította, amire viszont az érintettek válaszul pert indítottak Budai ellen **rágalmazásért** és **személyiségi jog megsértéséért**. Ez a per 2011 tavaszán már folyamatban volt.

⁸² www.hirextra.hu, 2010. aug. 24.

⁸³ MTI, www.fmh.hu, 2010. okt. 26.

⁸⁴ <http://lehetmas.hu/sajtokozlomenyek/4838/schiffer-andras-nyilt-levele-orban-viktor-miniszterelnok-urnak/> Ugyanerre a lapjelentésre hivatkozva a KNYF - nemzetközi jogsegély keretében - kérte Lauder és Langhammer tanúkihallgatását is. Ebből nem lett semmi.

⁸⁵ Lauder levelének dátuma nem ismert, csak annyi tudható, hogy a választások után írta. http://ingatlanmenedzser.hu/hirek/20100813_sukoro.aspx.

Hogy mire alapozta optimista nyilatkozatát a német-amerikai befektető, csak találgatni lehet. Az egyik lehetséges magyarázat az, hogy Orbán kezdettől fogva kettős játékot űzött Sukoró ügyében. Másképpen beszélt kifelé, mint befelé. Így vélelmezhető, hogy a korábbi Orbán-Lauder találkozók elhangozhatott valami olyasmi, miszerint „a telekügylet rendeződése és a felelősök megtalálása után maga a befektetés szabad utat kaphat”, valamint egy olyan ígéret is, hogy a választások után, 2010 augusztusában Orbán miniszterelnökként is hajlandó lesz fogadni Laudert. Egy ilyen megállapodás létezését indirekt módon több bizonyosnak mondható tény is valószínűsíti:

- A korábbi ígérek miatt volt fontos, hogy Schiffer levele nyomán egyik szóvivője útján Orbán szóban is, és írásban is elismerje – még hozzá igen sürgősen, aznap! – hogy januárban tárgyalt a befektetőkkel, és ezért volt fontos, hogy a válaszlevél nyilvánosságra is kerüljön. Másfelől viszont Orbán vigyázott arra, hogy nem maga nyilatkozott.⁸⁶
- Egy augusztus elején-közepén adott nyilatkozatában a térség fideszes országgyűlési képviselője, L. Simon László is mintha erre utalt volna, amikor arról beszélt, hogy konkrétan a beruházás ellen nem szólnak érvek, csak a tisztázatlan körülményeket kell tisztázni.⁸⁷
- Bizonyára az általa adott korábbi szóbeli ígérek miatt kényszerült arra a miniszterelnök, hogy egyáltalán válaszoljon a tárgyalás folytatását kérő kezdeményezésekre, és a befektetőktől az újabb augusztus végi találkozó elhalasztását kérje, azzal, hogy most szabadságra megy.⁸⁸
- Ha nem a kettős játék miatt, akkor nehezen magyarázható, hogy a Fidesz miért akadályozta meg kétszer is az országgyűlési vizsgálóbizottság felállítását, illetve a munka megkezdését.
- S végül okkal feltételezhető az is, hogy az LMP kezdettől fogva rendelkezhetett bizonyos háttér információkkal, és erre alapozta a Fidesz és az MSZP elleni „mutyizós” vádakát.

Utólag visszapörgetve az eseményeket, úgy tűnik, hogy Orbán Viktor augusztus legutolsó napjaiban döntötte el, hogy véget vet a kettős játéknak és a – Nagy Imre per idején elhíresült szóhasználatával élve – „szabad folyást enged a törvényes eljárásnak”.⁸⁹ Ekkor adta a mottóban fentebb már idézett nyilatkozatát a Fejér megyei napilapnak Sukoróról, ahol tömören úgy fogalmazott, hogy ez egy „halott ügy”.

Több oka is lehetett annak, hogy Orbán véget vetett a kettős játéknak. Egyrészt világossá vált, hogy a Sukoró ürügyén szándékosan felkorbácsolt indulatokat nem lenne könnyű hitelvesztés nélkül lecsillapítani. Kapóra jött, hogy Gyurcsány ellen az LMP tett először feljelentést. Ha ez nem felejtődik el, a konfliktus hosszú időn át mérgezni fogja az LMP és az MSZP viszonyát. Másfelől Orbán jelzést is kaphatott, meg jelzés nélkül is juthatott arra a következtetésre, hogy 2010 nyarán már egészen másképpen gondoltak a

⁸⁶ A Schiffernek szóló, augusztus 11-i keltezésű levelet Havasi Bertalan, a miniszterelnök sajtóstábját vezető helyettes államtitkár írta alá, vagyis nem maga a miniszterelnök vagy állandó szóvivője, Szijjártó Péter. Az alig féloldalas levél mindössze két érdemi állítást tartalmaz. Az egyik arra vonatkozik, hogy a miniszterelnök „mindig is fontosnak tartotta a külföldi befektetők jelenlétét”, a másik pedig azt, hogy Orbán Vikort nem befolyásolja, hogy „a Magyarország iránt érdeklődők mely kontinensről vagy államból származnak”. Ez egy olyan levél, amelynek a valódi címzettjei sokkal inkább Lauder és Langhammer lehetettek, semmint Schiffer András. A válaszlevelet ld. <http://lehetmas.hu/sajtokozlemenyek/4841/semmitmondo-miniszterelnoki-valasz-sukoro-ugyeben/>. A levél közzétételéhez Orbán kifejezetten hozzájárult.

⁸⁷ *MaNcs*, 2010. aug. 19.

⁸⁸ *Népszava*, 2010. aug. 28.

⁸⁹ Mint ismeretes, ezt a metaforát használta az MSZMP KB. 1957. december 21-én kiadott közleménye azután, hogy a pártvezetés elhatározta Nagy Imre perbefogását.

külföldi ingatlan-befektetők Magyarországra, mint korábban. A globális pénzügyi válság nyomán teljesen megváltozott a pénzpiacok és a bankok hitelnyújtási hajlandósága és zuhanásszerűen romlott Magyarország presztízse is. Lehetséges, hogy a miniszterelnök úgy látta, hogy valójában már a befektetők is csak utóvéd harcokat folytatnak – már réges-régen feladták az egész projektet.

Ettől kezdve felgyorsultak az események, de ezek – most már értjük, hogy miért - nem a projekt megvalósulását, hanem éppenséggel az ellehetetlenítést vetítették előre. Az őszi parlamenti szezon nyitására időzítve, augusztus 31-én őrizetbe vették az MNV Zrt. leváltott vezérigazgatóját, Tátrai Miklóst és az ügyben illetékes egyik igazgatót Császy Zsoltot. Tátrait különösen jelentős értékű (> 500 M Ft) vagyoni hátrányt okozó, **hütlén kezelés** büntetvének kísérletével, Császyt ugyanebben **bűnsegédi** minőségben elkövetett tettestársi tevékenységgel gyanúsították. A KNYF szerint mindketten tudtak arról, hogy a telekcsere alapjául szolgáló vagyoneértékelés rossz és az MNV Zrt. számára hátrányos. A gyanúsítás szempontjából a „kísérlet” szónak nincs különösebb jelentősége, mert a Btk. szerint „a kísérletre a befejezett bűncselekmény büntetési tételét kell alkalmazni. Decemberben meggyanúsították Markó Andreát a Nemzeti Vagyontanács korábbi tagját, a Pénzügyminisztérium volt helyettes-államtitkárát⁹⁰, valamint egy vagyoneértékelő szakértőt is. Tátrait és Császyt csak 108 napnyi fogvatartás után engedték szabadon.

2010 szeptemberében új érv került elő: a KNYF **közokirat hamisítással** gyanúsította meg Joav Blum ügyvédjét. A gyanú szerint a később csere-alapkén szolgáló telkek megvásárlásakor az ügyvéd közreműködött abban, hogy a pilisi és albertirsai földvásárlásokat ajándékozási szerződésként leplezzék, ily módon elérve, hogy ne érvényesülhessenek az elővásárlási jogot biztosító és annak sorrendjét meghatározó jogszabályi előírások. Ha ezt a gyanút az ügyészek megalapozottnak tartják, akkor nyilvánvaló, hogy a későbbiekben Blumot is ugyanezzel fogják gyanúsítani.⁹¹ Csakhogy, Blum ebben az időpontban már nem tartózkodott Magyarországon – egészségügyi indokra hivatkozva a folyamatban lévő bírósági tárgyalásokon sem jelent meg -, így a KNYF sem tartotta indokoltnak, hogy konkrét jogi lépést tegyen Blum ellen. Lehetséges, hogy a politikai szándék is csak annyi volt, hogy Blumot figyelmeztessék: egyelőre ne akarjon visszatérni Magyarországra. 2011. április elején a Jobbik az Országgyűlésben még újabb gyanúsítással állt elő. A Legfőbb Ügyészt interpellálva Hegedűs Lórántné képviselő a **pénzmosás** gyanúját emlegette a sukorói beruházás, illetve más nagyobb projektek kapcsán.⁹²

Pár héttel később, a Legfőbb Ügyész kezdeményezte Gyurcsány Ferenc mentelmi jogának felfüggesztését, mert a KNYF **hivatali visszaélés** alapos gyanújával gyanúsítottként kívánták kihallgatni a volt miniszterelnököt. Itt és most az LMP-s Schiffer András által megfogalmazott gyanúsítás köszönt vissza: az ügyészség közleménye kifejezetten utalt is Schiffer korábbi feljelentésére, mint fontos előzményre.⁹³ Az ügyészeknek lépniük kellett, mert mindössze pár hét maradt az elévülési határidő beköszöntéig⁹⁴, és egyébként is a

⁹⁰ Markót azzal gyanúsították, hogy az NVT tagjaként cselekedetével, illetve a mulasztásával hozzájárult ahhoz, hogy a Tanács és az MNV Zrt. olyan szerződést hagyjon jóvá, amelynek teljesülése esetén a magyar államot 1,32 Mrd Ft vagyonevesztés érte volna. Markó tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését, és megtagadta a vallomástételt.

⁹¹ NSZ, 2010. szept. 23.

⁹²

http://jobbik.hu/rovatok/parlament_i_h%C3%ADrek/heged%C5%B1s_lor%C3%A1ntn%C3%A9_az_ingatlanbootr%C3%A1nyokr%C3%B3l_-_vide%C3%B3val

⁹³ MTI, 2011. ápr. 29.

⁹⁴ Feltételezve, hogy az ügyészség gyanúját a 2008. májusi parlamenti megbeszélések során történt cselekményekre, illetve a miniszterelnök akkori szereplésére alapozza.

nyomozás többször meghosszabbított határideje 2011. június 7-én lejárt.⁹⁵ Arra vonatkozóan egyelőre csak találgatni lehet, hogy az ügyészség szerint miben is állt a hivatali visszaélés ténye. Az ügyben több alkalommal is nyilatkozó elszámoltatási kormánybiztosok – Papcsák Ferenc és Budai Gyula – két mozzanatra utaltak:

(i) Értelmezésük szerint Gyurcsány miniszterelnökként utasítást adott a sukorói telekcserre lebonyolítására.

(ii) A sukorói beruházást a kormány annak ellenére nyilvánította nemzetgazdasági szempontból kiemeltté 2009 tavaszán, hogy a koncessziós szerződést csak hónapokkal később, 2009 októberében írta alá Oszkó Péter akkori pénzügyminiszter, így Gyurcsány Ferenc tudta, hogy a kiemeltté nyilvánítással jogszabályt sért.⁹⁶

De más szempontok miatt is lépéskényszerben volt a kormány. Arra való hivatkozással, hogy a befektetők nem rendelkeznek építésre alkalmas ingatlannal, a Nemzetgazdasági Minisztérium már 2011 januárjában elküldte a sukorói kaszinókomplexum koncessziós szerződésének felbontásáról szóló levelet és a fizetési felszólítást a beruházó cégnek, illetve a befektetők képviselőinek. Az amerikai befektetők viszont továbbra is érvényben lévőnek tekintik a Magyar Állammal kötött szerződéseiket – mind a telekcserét, mind a koncessziós jog megszerzését -, és írásban is kijelentették, hogy készek a beruházás kivitelezésére. Mint arról egy 2011. január elején kiadott közleményben tájékoztatást adtak, a koncessziós szerződésben foglalt rendelkezéseknek megfelelően a KC Bidding Kft. 2010. december 21-én megnevezte a játékkaszinó helyszínéül szolgáló sukorói földterületeket, mint végleges helyszínt és egyúttal benyújtotta a szükséges okiratokat a minisztérium részére.

Ez azért lényeges, mert a befektetők a későbbiekben nyilvánvalóan szerződésszegés miatt kárigénnyel fognak fellépni a Magyar Állam ellen.⁹⁷ A kárigények között bizonyára szerepelni fog, hogy a beruházásösztönző megállapodásban a Magyar Állam – az ITDH-n keresztül - 2,6 Mrd Ft, vissza nem térítendő állami támogatást is ígért.⁹⁸ Abban a majdani perben nyilvánvalóan fontos kérdés lesz, hogy történt-e egyáltalán valamiféle bűncselekmény, és kinek a hibájából nem teljesültek a szerződések.

⁹⁵ MTI, 2011. febr. 9.

⁹⁶ MTI, 2010. nov. 5., MTI, 2011. ápr. 29.

⁹⁷ Egy, a sajtóban kiszivárogtatott levél szerint Paul Dallas Benkley, a KC Bidding ügyvezetője arról tájékoztatta Matolcsy György minisztert, hogy a beruházó csoport továbbra is elkötelezett a fejlesztés mellett és biztosítottak a szükséges források is. Benkley megismételte: "hajlandóak és képesek vagyunk a (...) projekt továbbvitelére". Emlékeztette ugyanakkor Matolcsyt, hogy a beruházás folytatását, "ahogy azzal Ön is teljesen tisztában van (...), a Magyar Állam számos lépése veszélyezteti". Népszava, 2011. jan. 13.

⁹⁸ MTI, 2011. jan. 5.